

Økologisk planteavl kan klare sig uden husdyrgødning

Med kompost, kløvergræs og et målrettet sædskifte kan økologiske planteavlere i husdyrfattige områder dyrke salgsafgrøder med fornuftige udbytter.

Af Karen Munk Nielsen

Innovationscenter for Økologisk Landbrug har de seneste 3 år udviklet, målt og regnet på hvordan økologiske planteavlere kan dyrke salgsafgrøder uden brug af husdyrgødning. Baggrunden er bl.a. det økologiske fordoblingsmål, som gælder det økologiske areal, og som ikke nødvendigvis fører til et større økologisk husdyrhold. Resultatet er et 7-årigt modelsædskifte baseret på 2 års kløvergræs til biogas, tilførsel af have-/parkkompost samt efter- og mellemafgrøder alle steder, hvor det giver mening.

Kløvergræs spiller en dobbeltrolle

Sædskiftet er Økologisk kløvergræs til biogas spiller en dobbeltrolle: det leverer biomasse til energi og samtidig værdifuldt kvælstof til efterfølgende afgrøder.

- Det er en god forfrugt for korn og raps, men det giver også en flydende biogasyggle, som kan fordeles i sædskiftet. Ud over kvælstof har afgrøderne brug for fosfor og kalium, som vi tilfører i form af have-/parkkompost, der er en tilgængelig næringsstofkilde mange steder i landet, fortæller chefkonsulent Sven Hermansen, Innovationscenter for Økologisk Landbrug.

Den afgassede biomasse er en værdifuld, flytbar gødning, som kan bruges på andre marker. Rodbiomasse og efterafgrøder bidrager yderligere med en eftervirkning på omkring 100 kg N pr. hektar, det første år efter ompløjning og yderligere 50 kg N pr. hektar det følgende år, hvilket bidrager væsentligt til sædskiftets samlede kvælstofforsyning.

Sædskifte testes i stor skala

Innovationscenter for Økologisk Landbrug har etableret sædskiftet i større skala i en testmark på en økologisk ejendom vest for Aarhus. I marken etableres forsøg og opsamles data, f.eks. om udbytter, lattergasproduktion etc. i årene efter ompløjning af kløvergræs og efterafgrøder.

Forsøg og registreringer giver input til nogle helt centrale og aktuelle udfordringer for både den økologiske planteavl og samfundet:

- Hvordan kan vi fordoble det økologiske areal, hvis der ikke følger flere husdyr med?
- Hvordan kan vi opretholde og øge udbytterne i et plantebaseret, økologisk sædskifte med salgsafgrøder?
- Hvilken rolle spiller kompost? Er det grundgødning? Har den kvælstofvirkning eller er den udbyttebegrænsende - og hvor længe efter udbringning?
- Hvor stor er lattergasudledningen fra ompløjet kløvergræs og efterafgrøde - og gør tilførsel af kompost nogen forskel?
- Er systemet økonomisk bæredygtigt?

Sædskifte uden husdyrgødning

Syvårigt sædskifte med økologiske salgsafgrøder. To års kløvergræs er en effektiv motor, der sammen med efterafgrøder og bælgssæd leverer hovedparten af de nødvendige næringsstoffer til sædskiftet. Kløvergræs er dels en fremragende forfrugt de første år efter ompløjning, dels leverer det biomasse til et biogasanlæg, hvorfra der modtages afgasset, flydende gødning, der kan fordeles til afgrøder i sædskiftet, der har behov for gødning. Grafik: Mai T. Simonsen

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Måske er du også interesseret i

15.04.2026

Ny type nitratgødning fra biogasanlæg har store potentialer for at forbedre vandmiljøet

Et nyt 4-årigt projekt med et samlet budget på 19 mio. kr. vil udvikle en ny type flydende nitratgødning baseret...

24.03.2026

Ny kvælstofregulering for økologiske mælkeproducenter

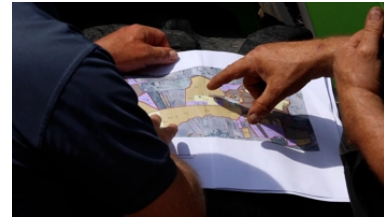
Fodermajs og kløvergræsmarkens levetid er 2 afgørende faktorer for udledning af kvælstof fra det...

29.01.2026

Emissionsfaktor for lattergas – hvad er det, og hvad bruges den til?

Lattergas er en potent drivhusgas, som udledes, når kvælstof omsættes i jorden. Når man skal beregne...

26.03.2026

Ny kvælstofregulering for økologiske planteavlere

Scenarieregninger viser, at mange økologiske planteavlere er godt rustet til den ny, udledningsbaserede...

20.01.2026

Regenerativt landbrug: Podcast dykker ned i det populære begreb

Regenerativt landbrug bliver ofte fremført som vejen til at udvikle landbruget i en mere klimavenlig og...

22.12.2025

Kvælstofværdi af gylle til vintersæd

Kvælstof har en væsentlig betydning for udbyttet, men et højere kvælstofniveau fører ikke nødvendig...

19.09.2025

Fiskeensilage kan indgå i biogasgødning til økologisk landbrug

Afgasset kategori 3 fiskeafskær tilsat myresyre må afsættes til økologiske jordbrugsbedrifter som gødning, når...

14.08.2025

Sverige: Biogas, separering og udlægning optimerer tildeling og udnyttelse af N og P

I Sverige er behovet for at kunne transportere fosfor fra områder med overskud til områder med underskud...

19.08.2025

Anbefalinger om kulstoffangst og -lagring i landbrugsjord

Et ekspertudvalg har afleveret en rapport med anbefalinger til tiltag, der kan fremme kulstofflagring i...

10.09.2025

Regenerativt landbrug i en dansk, kontekst

Plantedække året rundt, stor artsdiversitet og minimal forstyrrelse af jorden er nogle af principperne for...

07.11.2025

Potentiale for højere økologiske udbytter

Det er muligt at mindske gabet mellem økologiske og konventionelle udbytter med økologisk sortsforædling, bedre...

19.02.2025

Dokumentering af afgasset gødning til økologiske bedrifter

Som økologisk landmand skal du sikre dig, at du kun modtager afgasset gødning med øko-godkendte...

Tilmeld dig vores ugentlige nyhedsbrev

Kontakt

Sven Hermansen

Chefkonsulent

+45 29 31 46 43

sher@icoel.dk

Morten Winther Vestenaa

Specialkonsulent

+45 23 47 33 92

mowv@icoel.dk